

Dagsöversikten.

Den franska regeringskrisen. — Konflikt Amerika—Japan under uppseglings?

* Angående händelseförloppet vid den franska ministerkrisen föreligga nu närmare uppgifter. Om förspelt till denna meddelas att gruppen Entente Républicaine i kammarrikt sammanträdde på onsdag morgon och uttalade sig för omedelbar diskussion av de utrikespolitiska interpellationerna, även om regeringen gjorde dess uppskjutande till en kabinetsfråga. Medlemmar av gruppen förklarade, att Frankrikes representanter vid den stundande interallierade konferensen böra känna kammarrens åsikt och låta leda sig av denna för att uppnå den lösning man önskar. De oberoendes grupp anslöt sig till denna ståndpunkt. Även vänsterrepublikanerna och demokratiska vänstern beslöt fördraga omedelbar behandling av interpellationerna.

Vid kammarens sammanträde framfördes denna fördragen på en omedelbar debatt i de utrikespolitiska frågorna från flera håll, bl. a. i ett uppmärksammat anförande av Perét. Därpå höll konseljpresidenten Leygues ett anförande, i vilket han begärde, att behandlingen av interpellationerna skulle uppskjutas, emedan en diskussion skulle kunna minska regeringens auktoritet. Han riktade en fråga till kammarren, huruvida efter det tillfälle, då man beviljade honom ett vidsträckt förtroendevotum, händelser hade inträffat, som kunde beröva honom detta förtroende. Han tillade, att han hade önskat att den interallierade konferensens sammanträde ägt rum den 7—12 ds., så att han inför kammarren omedelbart vid dess öppnande kunnat redogöra för resultatet av förhandlingarna. Leygues uppmanade kammarren att i lugn fortsätta det påbörjade arbetet, så att franska regeringen kunde gå till den interallierade konferensen liksom de allierades regeringar beklädd med all den auktoritet, deras parlament giva dem, och med fria händer att diskutera och lösa de allvarliga problemen, som skola behandlas. Han insisterade på faran av att giva sig in på en politisk debatt, då regeringen icke kunde tillägga något till sina tidigare förklaringar och icke kunde acceptera någon imperativ formel, som skulle binda dess handlingsfrihet. Leygues avslutade sitt anförande med orden, att regeringen, då den skall tala i det segrande Frankrikes namn, icke vill veta av något minskat förtroende.

Bonnevay förklarade å Entente Républicaines vägnar, att hans meningsfränder visserligen icke betvivlade konseljpresidentens och hans medarbetares patriotism och goda vilja, men vägrade att utan debatt giva honom förtroendevotum. Debattens uppskjutande avstogs med 463 röster mot 125, varpå ministrarna lämnade salen och begåvo sig till det för regeringen reserverade rummet, där de uppsatte sin avskedsansökan. Millerand accepterade kabinetts demission och anmodade ministrarna att tills vidare sköta de löpande angelägenheterna.

Kabinetet Leygues' störtande kommer, om också dess ställning länge varit svag, som så många andra hastigt inscenerade franska regeringskriser, som en överraskning. De nyss hållna senatsvalens resultat ansågos allmänt innebära ett stärkande av regeringens ställning och det syntes sannolikt, att denna skulle få sitta kvar över den stundande interallierade konferensen. Av den franska pressens uttalanden framträdde emellertid med full tydlighet, att man här ej har att göra med en av de i modern fransk historia så vanliga kriser, som framkallas av rent tillfälliga omständigheter och endast äro resultat av vissa ofullkomligheter i parlamentarismens teknik. Djupare orsaker ligga uppenbarligen bakom regeringens störtande och göra krisen till en händelse av stor politisk betydelse.

Kabinetet Leygues' ansåg vid sin tillkomst i september förra året snarast som en expeditionens ministär, som inom kort skulle ersättas av en regering med större politisk auktoritet och framför allt en kraftigare ledare. Ja, på vissa håll ansåg man t. o. m. Leygues' namn så svagt, att man fruktade för kabinetts nedslutande till ett verktyg i den nyvalde kraftige presidenten Millerands hand. Den nya regeringen visade emellertid till en början ganska stor livskraft och fick med stor majoritet förtroendevotum i kammarren. Efter krigsministern Lefèvres avgång i december blev emellertid kabinetts ställning allt svagare; efter en utrikespolitisk debatt den 23 december erhöll den förtroendevotum med blott 300 röster mot 230 och sedan dess har dess avgång flera gånger varit på tal. Att den nu störtats beror tydligen dels på att man vill ha en kraftigare och mera representativ politiker vid styret, framför allt med hänsyn till den stund-

dande konferensen, dels på att man önskar en kursförändring i utrikespolitiken så till vida att mera fasthet visas i förhållandet så väl till fienden Tyskland som bundsförvant England. Av en rad franska tidningar, som Le Gaulois och L'Echo de Paris, framhålles, att man av den nya regeringen väntar en mera energisk politik mot Tyskland, särskilt i avvärpningsfrågan. Lika mycket torde emellertid regeringskrisen bero på farhågor för att Leygues skulle ge efter gentemot England. Visserligen har man i fransk press gjort gällande, att enighet skulle vara uppnådd mellan de båda makterna i avvärpningsfrågan, men flera meningsskiljaktigheter kvarstå tydligen fortfarande. Så meddelas i Berliner Tageblatt, att England skulle vilja bevilja Tyskland en längre frist åtminstone i fråga om det ostpreussiska medborgarvärnets upplösning och att Frankrike ej är villigt härtill; i Times antydes likaledes, att vissa divergenser förefinnas. Framför allt fruktar man i Frankrike, att England skall med avvärpningsfrågan som påtryckningsmedel vid konferensen tillkämpa sig stora fördelar i Orientfrågorna. Det har därför ansetts nödvändigt, att Frankrike blir representerat av en "stark" man, vars uppträdande kan bli ett representativt uttryck för den nationella samlingen inom parlamentet.

Tydligt är, att någon av ledarna för det nationella blocket, som framtvungit ministerkrisen skall bli Leygues' efterträdare. Bland de namn, som nämnas i franska tidningar, märkas Perét, Briand, Viviani och framför allt Poincaré.

Sålunda har de oberoendes grupp opterat för Poincarés kandidatur. Alla de nämnda, med undantag för Perét, ha förut varit konseljpresidenter och höra till den "fasta" politikens förkämpar. Särskilt Poincaré representerar ju den riktning, vars främsta mål är att tvinga Tyskland till bokstavlig uppfyllelse av fredsfördraget och som även gentemot England intar en bestämd hållning.

*

Amerikanska marinministern Daniels har för representanternas hus' sjöförsvarskommitté framlagt detaljer rörande de tre marina stormakternas sjöstyrkor i avsikt att uppvisa, att tillfället aldrig varit mer lämpligt än nu för åtgärder att begränsa rustningarna till sjöss. Amerikas f. d. representant i högsta rådet i Paris general Bliss framhöll för kommittén, att Amerika enligt hans åsikt borde taga initiativ och sammankalla den föreslagna avvärpningskonferensen. Under sitt arbete vid fredskonferensen hade han blivit övertygad om, att världsmakterna uppriktigt önska en avvärpningsöverenskommelse.

Samtidigt med meddelandet härom komma uppgifter om slitningar mellan *Förenta staterna och Japan*. En löjtnant i amerikanska flottan lär ha dödas i Vladivostok av en japansk vaktpost och med anledning härav påstås överbeväringarna för de amerikanska flottstyrkorna i asiatiska farvatten, amiral Cleaves, ha begivit sig dit för att igångsätta en undersökning. Likaledes uppgives, att russia efter icke önskvärda personer från Orienten den 22 ds skall börja i *Förenta staterna*. Rörande sanninghalten i dessa uppgifter kan givetvis intet bestämt sägas, men åtminstone den senare är i sin allmänna och något underliga formulering ägnad att inge en viss misstro.

Vid sammanträde inom *internationella arbetsbyråns förvaltningsråd* tillkännagav direktören, att den allmänna undersökningen rörande produktionen skulle vara avslutad i maj. På franska regeringens begäran har rådet utsett tre skiljedomare mellan Frankrike och Tyskland angående fördelningen av socialförsäkringsfonderna för Elsass-Lothringen. De tre medlemmarna av skiljedomstolen äro en svensk, presidenten Lindstedt, samt en italienare och en schweizare. De spanska arbetareombuden ha begärt undersökning angående spanska regeringens kränkningar av arbetarnas frihet, men spanska regeringens representant motsätter sig detta. Dessa olika yttranden skola offentliggöras. Nästa internationella arbetskonferens skall hållas i slutet av oktober.

Internationella sjömannaförbundet har kallats till konferens i Bryssel i slutet av månaden för att diskutera förslagen om åstadkommande av enhetliga löne- och arbetsbestämmelser för sjömännen i hela världen. Engelska sjömannaförbundet har beslutat sända sändbud till konferensen, till vilken representanter för redarna inbjudits.

*

Riksdagen sammanträder i dag i och för val av ledamöter i de ständiga utskotten. De olika partiernas valistor ha redan publicerats. Av intresse är, att höger- och bondeförbunden detta år samverka vid några av utskottsvalen i

första kammarren. I andra kammarren uppträda bondeförbunden nu självständigt och erhålla en plats i varje utskott, vilken erövrats från de frisinnade.

■ ■ ■